Érzékeny barlangok

Különös, mondhatnám misztikus a kapcsolatunk a barlangokkal. Mert amíg egyfelől bejárni, megismerni, védeni akarnánk azokat, másfelől a jelenlétük egyes területeken komoly anyagi következményekkel, nemegyszer társadalmi feszültségekkel jár. A földtani természetvédelem célja és feladata, hogy feloldja ezeket az ellentmondásokat, mert a barlangok világa nem csupán zárt és nem is elsősorban különleges világ, hanem *szerves része egy bonyolult ökológiai rendszernek*, amely szoros összefüggésben van a felszínnel, életünk minden ottani megnyilvánulásával.

Fokozottan védett

Eképpen indikátornak tekinthetünk minden barlangot, mely gyakran hamarabb és érzékenyebben jelzi a természeti környezet változásait mint a fenti világ. Kétezerhatszáz van belőlük Magyarországon s közülük nyolcvanhat *fokozottan védett*, a számuk azonban rövidesen száztízre bővül. Ilyen gazdagok lennénk hát? S hogyan bánunk ezzel a gazdagsággal?

— A számok némiképp csalókák — mondja *Tardy* János, a Barlangtani Intézet vezetője, akivel e csodálatos képződmények állapotáról, számbavételéről, hasznosításáról beszélgetünk. — A mi törvényeink szerint ugyanis barlangnak tekintünk minden olyan természetes üreget, mely legalább az egyik irányban két méternyire lehetővé teszi az ember bejutását. Ausztriában ez a szám húsz méter. S noha karsztos rendszerekben nem vagyunk olyan gazdagok mint azok az országok, amelyek területén az Alpok húzódik, ez a meghatározás a védelem miatt mégis nagyon lényeges, mert a barlangok általában bányászat, építkezés során kerülnek elő.

— *Akkor Jókaitól kölcsönözve a címet, úgy is mondhatnám, szegény gazdagok vagyunk. Hogyan bánunk e két métertől jó néhány kilométerig terjedő gazdagságunkkal? A közvéleményt igencsak megosztotta az elmúlt időszak néhány ügye, a József-hegyi barlang felfedezése és a Szársomlyó körül kialakult vita, hogy csak e kettőt említsem.*

— A cím találó és ugyancsak a „nagy mesemondót" idézve, meg is fordítható. Ami pedig a kérdését illeti, maga az a tény, hogy földtani természetvédelemről beszélünk, jelzi, hogy történt valami és nem is kevés e téren. Például jó úton halad a magyar természetvédelem földtudományi adatbankjának létrehozása. Ez a naprakész információbázis a tényleges munka egyik alapfeltétele. Elsőként az *országos barlangkataszter* említhetem, amelynek rendszerét 1981-ben dolgozták ki. Ez minden szükséges felvilágosítást megad a barlangok fekvéséről, jellegéről, geológiai, hidrológiai, morfológiai, klimatológiai viszonyairól csakúgy mint a méreteikről, járhatóságukról, veszélyeztetettségükről s a bennük végzett tudományos munka eredményeiről. Ugyancsak hat éve folyó program a védett területeken működő, illetve felhagyott külszíni bányák adatgyűjtése.

— A nagyközönséget, és ez érthető, elsősorban az úgynevezett botrányos ügyek érdeklik. Nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy a Szársomlyóhoz és az Esztramoshoz hasonló esetek *elenyésző kisebbségben* vannak a többiekhez képest. Ám azokról azért nem értesül a közvélemény, mert még időben olyan megállapodások születtek, amelyek megfelelnek minden érdekeltnek. A földtani természetvédelemnek a többi között ez is az egyik, úgy vélem, elismerésre méltó eredménye.

Egymillió évet őriz

Az egyik ilyen siker *a Beremendi-kristálybarlang* megmentése. Nem kevés gondosságot, felelősséget és — merjük kimondani — nehéz gazdasági helyzetünk közepette is jelentős anyagi áldozatvállalást követelt ennek az egyedülálló képződménynek a megtartása. A barlangot 1984-ben fedezték fel a Beremendi Cementműveket ellátó mészkőbánya kellős közepén. A 700 méter hosszú barlang ma is közvetlen kapcsolatban áll a langyos karsztvízzel és gerinces őslénytani leleteit tekintve joggal érdemel megkülönböztetett figyelmet. A kutatók többek között egy Magyarországról eddig ismeretlen antilop- és vadjuhfaj, a ragadozók közül pedig kardfogú tigris jelenlétét mutatták ki. A vizsgálatok nyomán sokoldalú és érdekes kép rajzolódott ki az egymillió évvel ezelőtti faunáról és éghajlatról is. A kristálybarlanggal kapcsolatban hazánkban *először végeztek olyan vizsgálatokat, amelyek lehetővé teszik az ásványi képződmények állékonyságának folyamatos nyomonkövetését* s ezekből az is kiderült, hogy a megfelelően megválasztott robbantási technológiával és védőpillér kialakításával megóvható mind az érték, melyet a természet teremtett.

Megértem az igazgatót, amikor kompromisszum helyett a becsületes és tisztességes megállapodást hangsúlyozza, hisz a bányászatról nem mondhatunk le, gazdasági szükségessége mellett már csak azért sem, mert ez az iparág hozza felszínre a védendő földtani értékek zömét. Csupán arra törekedhetünk, hogy a további munka során megóvjuk azokat, hisz éppúgy *részei a nemzeti vagyonnak*, természeti örökségünknek mint a kifejtett kő, mely átváltozva és feldolgozva az életünket jobbítja.

És ugyanilyen megállapodás hoz remélhetőleg megnyugvást az Esztramos évtizedes, viharos ügyében. A századforduló óta folyt ott a bányászkodás, fenyegetve a ritka, maradványnövények élőhelyeit, őslénytani lelőhelyeket, ásványtani együtteseket. A természetvédelem és az iparág megegyezése nyomán *védelmet kapott a hegy bódvarákói oldala*, fennmarad az oromrész s az ismert barlangokat pillér védi a robbantásoktól. Alku? Nos, mondhatjuk így is. De olyan alku, mely az ipar jelentős érdeksérelme nélkül tesz eleget a természetvédelem évtizedek óta kinyilvánított kívánságainak.

— *Számíthatunk-e hasonló tisztességes megállapodásra a Rózsadombbal kapcsolatban, ahol hetvenöt barlang található, amelyek jellegzetes formakincsük és ásványkiválásaik miatt nemzetközileg is számottevő értékek?*

— Mindez igaz s egyúttal azt is jelenti, hogy ezen a kényes területen, ha egyáltalán lehetséges, még nagyobb gonddal, az összes számbajöhető tényezőre tekintettel kell eljárni. Az elmúlt évek sikeres feltárásai nemcsak arra derítettek fényt, hogy *a már eddig ismert barlangrendszerekhez további jelentős szakaszok kapcsolódhatnak*, hanem súlyos gondokat is felvetettek. Ilyen például a hegylábi források aggasztó helyzete, az ásványképződés és a természetes beszivárgás kérdése és sok egyéb, úgyhogy ezek együttvéve szükségessé tették az egész karsztos térség építés- és környezetföldtani, barlangtani *újraértékelését*. Ezek alapján az illetékes szervek és főhatóságok jóváhagyásával a Rózsadomb kritikus térségeiben a Fővárosi Tanács *részleges, illetve végleges építési tilalmat* rendelt el. A legveszélyeztetettebb A jelű zónában teljes az építési tilalom. A B zónában csak a szükséges követelmények teljesítése után lehet kiadni az engedélyeket, míg a C zónában jelenleg nincs korlátozás.

Üzenet a világ alól

— *Vannak-e ennek az intézkedésnek konkrét következményei? És milyen kritériumok alapján osztották fel különböző zónákra a Rózsadombot?*

— Az A zónába azok a részek kerültek, ahol bizonyítani tudjuk, fokozottan védett barlangok jelenlétét. A B zónára vonatkozó előírások azért kevésbé szigorúak, mert ott még nem jutottunk el a bizonyításig, de azért számíthatunk barlang előfordulásra. Konkrét intézkedésként említhetem, hogy leállították a Pénzintézeti Központ lakótelepének építkezését a Barlang utcában; hogy nem készül el a Csatárka lakótelepnek az a része, amely a Pálvölgyi barlang fölé esne, s hogy alaposan felülvizsgálják és javítják a térség teljes közműhálózatát.

1989-ben karszt- és barlangtani világkongresszus lesz Budapesten. Témái között szerepel a barlang mint a felszíni környezetgazdálkodás indikátora. A hely és a témaválasztásban nem kis szerepet játszott a Barlangtani Intézet szakembereinek az a meggyőződése, megállapítása, hogy a földrajzi környezet egyes elemeit nem szabad és nem lehet egymástól elkülönítetten kutatni és megóvni. A földtani természetvédelem az elmúlt másfél esztendőben újólag igazolta, hogy eredményes hatósági döntések is csak akkor születnek, ha azokat széles körű, tudományosan megalapozott mérések támasztják alá. A felszíni környezet védelmét adott esetben nem választhatjuk el a barlangok és a vízbázis védelmétől. Az összefüggések láncreakciószerűen jelentkeznek és a hatások a barlangokban összegződnek. Rajtunk múlik, hogy miként hasznosítjuk, fordítjuk a magunk javára a felszín alatti világ üzeneteit.

SÁRVÁRI MÁRTA

Sárkányra, magyar!

A minap tette közzé legfrissebb jelentését a hazai statisztikai BUÉK-hivatal, címlapján — mint föntebb látható — koromfekete ördöglábbal és fekete csibével, fehér tojáshéjjal a fenekén. Megtudható a jelentésből, hogy tízmillió honfitársunk között józserivel egy sem akadt, akinek ne kívántak volna boldog újévet, illetve aki ne buékolt volna meg mást. Sajnos, ez az egész népet átfogó mozgalom nem járt kellő eredménnyel. Az 1987-es év ugyan már megboldogultnak tekinthető, de az emberek nem, leszámítva azt az elenyésző csöppnyiséget, amely 1987-ben nem megboldogultnak, hanem boldognak mondhatta magát.

(Brenner György rajza)

Az újévi jókívánságok hatásfoka tehát nem az igazi, állapítják meg a BUÉK-statisztika tekintélyes tudósai. Kívánni tudni kell, s úgy látszik, mi nem tudunk. Legalábbis korszerűen nem, másképpen az év háromszázhatvanöt napja alatt nem válna semmivé mindaz, amit ilyenkor szilveszter tájékán országszerte elrebegünk, elfohászkodunk, elharsogunk egymás fülébe.

Pedig ha ennek a hatalmas BUÉK-áradatnak a fele vagy mondjuk a harmada bejönne, meg volnánk mentve. Azonnyomban fölvirágozna a gazdaság, megszűnhetne az adóhivatal, kivirulna a kereskedelem és munkanélkülivé lenne a népi ellenőrzés. Érdemes hát a lehető legtudományosabban megvizsgálni, mit kellene tenni azért, hogy a hazai BUÉK-hatásfok közelítsen a nemzetközi szinthez.

Alighanem a kívánságtechnikával van baj. Immáron nem elég mélyen a másik szemébe nézni, megragadni mindkét fülét, és annál fogva magunkhoz húzni őt, miközben jobbról, balról orcánbuékoljuk. Valami olyasmit kellene csinálni, mint amikor elküldünk valakit a pokolba. Ez a kívánság tudniillik szinte mindig teljesül, állapítja meg a szóban forgó jelentés. Mintha az ég világon semmi gondot sem okozna megfogni az ördög lábát! Az isten lába viszont mindig kisiklik a kezünkből. Márpedig, ha már az egyik sikerül, akkor előbb-utóbb a másiknak is mennie kell, állítják a tudósok. Hiszen pokoli és mennyei láb között sem lehet akkora különbség, amekkorát a mai demokratikus időkben ki ne lehetne egyenlíteni.

Csak kapkodni nem szabad utánuk. Meg úgy tenni, mintha gyerekjáték volna az egész. Mert azért egyelőre sem olyan ügyesek, sem olyan szépek, sem olyan okosak és sem olyan szegények nem vagyunk, mint amilyennek hisszük magunkat. Nem ártana egynémely illúziónkkal leszámolnunk. Köztük például azzal, amelyik a szilveszteri szó-mágiában hisz. Hiszen szép, szép, boldogboldogtalannak boldog új évet kívánni, de azért nem ártana tenni is valamit érte. Csak úgy, szerényen, egyszerűen, köznapi módon, kinek-kinek a saját szűkebb-tágabb környezetében. (Átmentem szilveszteri komolyba? Vagyis közhelybe? Mentségemre szolgál: a buék is az. Aki mindenképpen „eredetiséget" kér rajtam számon, annak kívánok — boldogtalan újévet. Most boldog? . . .)

S ha kívánhatnék még valamit: bár kétségkívül lovasnemzet vagyunk, ideje volna leszállni arról a bizonyos magas lóról. Annál is inkább, mert a kínai horoszkóp szerint 1988 nem a ló éve lesz, hanem a sárkányé.

A legferdébb szemmel sem tanácsolhatnék tehát időszerűbbet: Sárkányra, magyar!

(Tiszta szerencse, hogy nem a macska, a disznó, netán a majom éve következik. Ki tudja, nem támadna-e rögvest össznépi egymás hegyén-hátán, amint elhangzana a jelszó: Majomra, magyar!)

Maradjunk inkább a sárkánynál. Lehetőleg hétfejűnél. Hogy legyen, aki helyettünk akár többször is elveszítheti a fejét. Még mindig marad neki annyi, amennyi elég ahhoz, hogy 1988-at ne teljesen fejetlenül vészelje át.

VESZPRÉMI MIKLÓS

Árcédulák

Az ébredés is drágább

Karácsony után jártam olyan utcában, ahol az egymás mellett sorakozó boltok ajtaján ugyanaz a tábla állított meg: *„Elnézést kérünk, leltározunk."* Majd megjelentek a közlemények a január elsején életbe lépő áremelésekről. Utolsó rohamra indult az ország. Akinek még maradt mozdítható forintja és talált nyitott boltot, áruházat, üzletet és akadt egy apró vásárlási ötlete: költötte a pénzét. A kereskedők pedig igyekeztek állni a rohamot, bár tudták, hogy erejüket tartalékolni kell a szilveszter utáni ébredésre.

Hol a műzli?

A Rákóczi út és a Lenin körút sarkán, az országszerte éjjelnappal közért néven emlegetett élelmiszerüzletben árlisták magasodó kötegei között találom *Pintér* János boltvezetőt és munkatársait.

— Hol a műzli? — kiált be az egyik leltározó a pénztárak mellől.

— Melyik? Ötfélét is tartunk. — kapja a választ és máris pörgetik az egyik nyomtatványt.

Nem irigylem a bolt dolgozóit. Négyezer árucikket kell egyenként kézbe fogniuk. *Négyezer tételhez tartozó adatok sorát kell kikeresniük.* Árindex, forgalmi adó, régi ár, új ár, származási hely... majd egyeztetés, leltári ívre vezetés, címkézés, feltöltés... Százan vannak. Újév reggelén, nyolc órakor kezdték és 3-án már nyitják a kaput a vásárlók előtt. Addigra mindenen túl kell lenniük. Új árat kap a kenyértől a kókuszdióig, a felvágottól a húsos pizzáig minden.

— Tegnap este hét órakor búcsúztam el a kollégáimtól. Aludtam néhány órát, és nem tudom, mikor megyek haza... — mondja *Szvetics* Attila boltvezető-helyettes.

Nézem a mögötte sorakozó italokat. A Napóleon konyak ára 1800 forintról 1910 forintra emelkedik. Gyorsan elkapom a tekintetem. Nem valószínű, hogy egyhamar koccintani fogok frankhon világhírű italával. Szerényebb számokat keresek. A tejes zacskóhoz elkészült cédulákon a 7,60 helyett most már 9,20-at olvasok. A kenyér 9,60-ról 10,40-re drágul. s amit szinte minden eladó emleget: a trapista sajt kilójáért az eddigi 77 forint helyett 107 forintot kérnek majd.

— A legutóbbi napokat nem kívánom vissza — mondja a boltvezető. — Olyan rohamot álltunk ki, amilyenre nem emlékszem. A forgalmunk elérte a hárommillió forintot, a szokásos napi 1,8 millióval szemben. Mitagadás, ingerült, feszültséggel teli vásárlók tolongtak a pénztáraknál.

Az eladók nem nagyon figyelnek a főnök beszámolójára. Pontról pontra haladva mennek végig az árlistán. Csöndben, fegyelmezetten peregnek a számok. Várom, hogy mikor jutnak egy olyan tételhez, ahol az új ár kevesebb, mint a régi. Végre ilyen is akad. *A piros paradicsompaprika-saláta 15 forint helyett nyitás után már csak 14 forint 90 fillérért vásárolható meg.*

— A piaci viszonyok megteremtéséről beszélnek mindenhol — fogad a Skála-Metró kereskedelmi igazgatója, *Csikné dr. Kovács* Klára. — Bármennyire is szeretnénk látni, hogy ehhez közelítünk, még nagyon messze vagyunk tőle. A mostani áremelés ez ellen hat. Ami ma a mi szakmánkban van, az *még nem kereskedelem, csupán elosztás.* És mivel nem látható, mire számíthatunk a jövőben, hogyan alakul a kereslet és *még erősen élnek a termelés monopolisztikus jellemzői*, nem is várhatjuk hamar a valóságos piaci életet. Ugyanúgy kiszolgáltatottak vagyunk, mint a vásárlók. Egyelőre csupán annyi biztos, hogy a fogyasztást visszafogjuk. Ennek ellenére azt vallom, hogy mindenképpen bele kellett vágni az adórendszer átalakításába, mert nincs más lehetőség, nincs más választás. Most végre helyére tesszük az értékeket.

A Skála persze nem adja könnyen magát. Az árcédulák átírása közben már készülnek a tervek a szolgáltatás köreinek fejlesztésére, bővítésére, és szigorúan megszabadulnak a veszteséges üzleti ágaktól. Ilyen — még ha karácsony után meglepő is — *a játék.*

Nézem a többszáz forintos autókat, melyekből majdnem annyi áll a polcokon, mintha még ünnepek előtt lennénk.

Pontos menetrend

— Ezek legalább húsz-huszonöt százalékkal drágábbak lesznek — mutat rájuk *Herédi* Jánosné. — Ki fogja megvenni? Ki ad ki majd ennyi pénzt egy kisautóért, amikor a gyermekruhák ára duplájára nő?

A ruházati adminisztráció zsúfolt, szűk szobácskájában szinte minden asszony azt a picike zoknit emlegeti, amiért újabban 160 forintot kell majd fizetni. Az extra példa mellett nem sokkal vidítóbb a többi sem. A bakfisdzseki 1740 helyett 2140-ért, a fiú félcipőt 550 helyett 823-ért, a bébigarnitúrát 368 helyett 708-ért kapják majd meg a szülők.

— Sok olyan fiatalasszony, akinek eddig megfelelt a bakfisruha, most rosszul jár — mondja *Szabó* Zsuzsanna gazdasági igazgató. — De hiába volt tele a sajtó azzal, hogy a felnőttruházati cikkek ára csökken, a vásárlók nem hittek benne. Még karácsony után is nagy forgalmunk volt ezekből.

Keresem az új árakat. Az adatok azt mutatják, hogy ez a hír igaz. Egy női hálóingért a korábbi 419 forint helyett 363-at kell majd fizetni. És 639-ról 538-ra csökkent például egy női pulóver ára.

Számok, számok, számok mindenhol. *Kovács* Tiborné írja a leltári ívet. *Kardos* Lajosné felvezeti az új árakat. *Szabó* Mihály a számítógépen gyártja az új tiketteket... és munkatársai forgatják az árucikkeket, az íveket. Flottul, gyorsan megy minden. Még az ünnepek előtt megszerezték a rutint, amikor a raktári készletek leltározását végezték el. Pontos, kidolgozott menetrendje van minden részletnek, akár egy hadműveletnek.

De hogy ne legyen egyszerű a folyamat, még arra is figyelni kell, hogy melyik termék, honnan, milyen gyárból érkezett. Szinte valamennyi vállalat más-más árindexet kapott, vagyis előfordulhat, hogy azonos, de máshol készült cikk különböző áron kerül a pultra.

— Nem egészen világos, miért így állapították ezt meg — mondja a kereskedelmi igazgató. — Különbözőképpen ismerték el egy-egy vállalat korábbi árképzési rendszerét. Ha valóságos különbségek mutatkoznának az áruk minőségében, még elfogadnám... így csupán végrehajtom.

Fessük magunkat!

Arra a kérdésemre, hogy esetleg így kapott néhány termelő protekciót, sokatmondóan hallgatnak.

— Ez is a direkt irányítás maradéka — jegyzi meg az igazgatónő. Nem teszi hozzá, de én kimondom: „akkor inkább fessük magunkat". Mondhatom, hiszen az ehhez szükséges kozmetikum éppenséggel olcsóbb lett. Pavion körömlakkot kenhetnék ujjaimra és szememet Bourgevis ceruzával húzhatnám ki. Az előbbi ára 165 forintról 112,50-re, az utóbbi 140 forintról 95,50 forintra mérséklődött. Legalább ennyi örömöm legyen...

Az utcán gyér a forgalom. A szilveszterezés fáradalmait pihenő emberek még többségükben szunyókálnak. Jegyzetfüzetembe pillantok. Az utolsó tétel: a csörgőóra ára 620 forintról 684 forintra emelkedett.

Az ébredés is drágább.

(szendrei)

A Magyar Nemzet megkérdezte:

Miért mondott fel Gregor József Szegeden?

Az új év negatív szenzációja Szegeden, hogy a színház világhírű basszistája, *Gregor* József, január elsejétől megvált a társulattól és a győri Kisfaludy Színház tagja lett. Az opera szerelmesei a távozás mögött botrányt éreznek, ezért is kérdeztük az énekest, miért hagyta el meglepetésszerűen a Tisza-parti várost.

— Évek óta jeleztem, olyan dolgok történnek a színházban, amikkel nem azonosulhatok. Lehet, hogy nem volt igazam, előfordult, hogy elragadtak az indulatok, de az biztos, rosszat soha nem akartam. Huszonegy éven keresztül hűségesen kötődtem a szegedi társulathoz, bár volt olyan időszak, amikor azon törtem a fejem, felmondok, vagy nyugdíjba vonulok. De senki nem vetheti a szememre, hogy cserben akartam hagyni a szegedi színházat, különösen akkor nem, amikor a legmélyebbre került, nyolc évig tartott az átépítése, ezért a moziban játszottunk. Jóban-rosszban kitartottam mellette. Áthelyezéssel Győrbe megyek, de onnan vissza is akarok jönni; remélem, a város nem csapja be a kaput utánam.

— *Ön korábban úgy nyilatkozott: Szeged nélkül nem tud élni, ha három napig távol volna, gyötörné a honvágy.*

— Kis naptáramban, amit mindenhova magammal viszek, van egy térkép, ha felléptem Párizsban, ha énekeltem Amerikában, elővettem, megmutattam, nézzétek, én itt élek, a fővárostól 200 kilométerre. Én nem pesti, hanem szegedi énekes vagyok. A lakásom ezután is itt marad, gyakran járok majd haza, sőt a szegedi színházban is fellépek, mint vendég, de pénzt nem fogadok el, a gázsit átutaltatom az egyik helyi szociális otthonnak.

— *Olyan véleményt is lehetett hallani, hogy nőügy miatt megy el Gregor József...*

— Mondtam a feleségemnek, figyeld meg, az ellenségeim kitalálnak valamit, ami ellen nem lehet védekezni. Nincs nőügyem, ezt azért emlegetik, mert tudják, a nők az életem gyönge pontjai, négyszer nősültem eddig.

— *Árulja el, mitől lett lelkében a szörnyű harag.*

— Tavaly november 28-án, a színház vezetőségével megegyeztem, hogy fellépek december elsején és 10-én. Bementem decemberben elsején és azt mondták, nem vagyok arra az előadásra kitűzve. Elismerem, ezzel a gesztussal nem szándékosan sértettek meg. Az odafigyelés maximális hiányával gázoltak a lelkembe. Az sem esett jól, amikor az igazgatóhoz bementem e kérdést, vagy ha úgy tetszik, félreértést tisztázni, magnót tett elém és azt mondta, hogy a készülékbe beszéljek. Bántó volt ez a krimikből ismert módszer. Még én figyelmeztettem, fordítsa meg a szalagot, amikor a végére ért. Színész vagyok, az a dolgom, hogy mindig készenlétben legyek. De ha valamiben megegyezünk és három nap múlva kiderül, nincs rám szükség, akkor én fogom a kalapom és udvariasan távozom. Én nem tudom elviselni a szervezetlenséget, különösen, ha a munkámat akadályozza. A színházi párttaggyűlésen többször is felvetettük, olyan legyen a belső szervezettség, hogy legalább két hónappal előbb tudhassuk, mikor vagyunk soron, hogy igazítani lehessen a külföldi fellépéseket, lemezfelvételeket az itthoni feladatokhoz. Az adott szó, a mi szakmánkban nagyon fontos.

— *Biztosan másutt is előfordul a szervezetlenség, nem hiszem, hogy csak ez váltotta volna ki a keserűséget.*

— Hét évvel ezelőtt egy színi évadban ötvennyolcszor léptem fel Szegeden. Tavaly csak tizenötször. Három éve nem kaptam főszerepet az anyaszínházban, ugyanakkor sorozatban epizódszerepeket osztottak ki rám. Más az én helyemben kikérte volna magának. Én szó nélkül elvállaltam. Salzburgi vendégszereplést mondtam le a bácsalmási tájelőadásért. Én igyekeztem alkalmazkodni a munkahelyemhez. Ám az nem mehet vég nélkül, hogy nekem Szegeden sorozatban csak mellékszerepek jussanak. Európa és Amerika színházaiban világnagyságokkal együtt ugyanebben az időszakban főszerepet énekeltem. Az utóbbi időben sajnos Szegeden én csak azt éreztem, ötödik kerék vagyok a szekéren.

— *Ha már mozdult, miért nem a pesti operába ment?*

— Már *Vaszy* Viktor mellett megszoktam, kisüzemben a magam ura vagyok. Különben is a családias színházat szeretem, és most azért választottam Győrt. Pestre mindig szívesen utazom, de csak vendégként. *Petrovics* Emil túlságosan jó barátom ahhoz — egyébként hívott most —, hogy az igazgatóm legyen.

(halász)